Europeiska unionens
officiella tidning

SV
C-serien

C/2025/3168

20.6.2025

Resolution från Europeiska regionkommittén – En konkurrenskraftskompass för EU

(C/2025/3168)

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Huvudbudskap

1. Europeiska regionkommittén (ReK) instämmer i kommissionens bedömning att EU inte har hållit jämna steg med andra stora ekonomier på grund av en **envis eftersläpning i produktivitetstillväxten**, och att EU måste agera nu för att gå i bräschen för viktig teknik och därmed positionera sig som en global föregångare när det gäller innovation, produktivitet samt utfasning av fossila bränslen inom centrala tekniska områden och på så sätt återfå konkurrenskraften och trygga välståndet.

2. Kommittén betonar dock att EU:s konkurrenskraft endast kan bli resilient och hållbar om den bygger på en stark europeisk social modell baserad på social sammanhållning, minskade skillnader och rättvis beskattning.

3. Kommittén stöder de **tre förutsättningar** och de **övergripande möjliggörande faktorer** som anges i kompassen och som är nödvändiga för att stödja konkurrenskraften.

4. Vi betonar att de föreslagna övergripande möjliggörande faktorerna inte får leda till en mer centraliserad styrningsmodell som enbart är inriktad på dialog mellan kommissionen och de nationella regeringarna, på bekostnad av lokala och regionala myndigheter och den faktiska integreringen av territoriella hänsyn.

5. ReK hänvisar till kommissionens **ordförande Ursula von der Leyens åtagande i de strategiska riktlinjerna** att sätta regionerna i centrum för kommissionens arbete och föreslår därför att **EU-institutionerna, de nationella regeringarna, de lokala och regionala myndigheterna och den privata sektorn samarbetar för att genomföra kompassen, och förespråkar i detta sammanhang en platsbaserad strategi**.

6. Kommittén efterlyser tydliga **principer för hur samarbetet mellan alla olika förvaltningsnivåer** ska fungera när kompassen genomförs under de kommande fem åren och föreslår ett **nytt partnerskap** mellan ReK och kommissionen för att genomföra kompassen, inbegripet följande:

— Genomförande av **systematiska territoriella konsekvensbedömningar** för de viktigaste kompassinitiativ som direkt påverkar kommuner och regioner i hela EU.

— Integrering av arbetet i **ReK:s RegHub-nätverk** – som ger återkoppling om genomförandet av EU-bestämmelser på fältet – som en del av de årliga **genomförandedialogerna med berörda kommissionsledamöter**.

— Genomförande av en **årlig politisk debatt om läget för kompassen** och dess inverkan på lokala och regionala myndigheter, som ett sätt att mäta framstegen i fråga om ökad konkurrenskraft.

— Säkerställande av att **samordningsverktyget för konkurrenskraft** tar hänsyn till mångfalden (förmågor och sårbarheter) i EU:s territorier och fördelningen av befogenheter inom medlemsstaterna.

— Säkerställande av en skyndsam tillämpning av **arbetet inom ramen för Fit for Future-plattformen (F4F)**. ReK åtar sig att aktivt delta i plattformens framtida arbete med lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling, och anser att F4F-plattformens arbetsmetoder bör utvidgas till att omfatta fasen före lagstiftningsarbetet och därigenom garantera ett evidensbaserat, platsbaserat och konsekvent tillvägagångssätt under hela lagstiftningscykeln.

— Säkerställande av att territoriella utvärderingar återspeglar den verkliga situationen i regioner där det finns en allvarlig risk för avfolkning och en åldrande befolkning. Geografisk spridning, en åldrande befolkning och låg befolkningstäthet, i kombination med ett otillräckligt befolkningsunderlag för näringsverksamhet, förhindrar en ändamålsenlig tillämpning av en enhetlig konkurrenspolitik. I kompassen bör det fastställas indikatorer och instrument som är anpassade till dessa regioner och tar hänsyn till deras strukturella begränsningar men även deras potential och garanterar en rättvis och ändamålsenlig integrering i EU-strategin.

7. Kommittén understryker att en **rent sektoriell bedömning av EU:s konkurrenskraft** inte är tillräcklig för att höja produktivitetstillväxten i hela EU.

8. Vi noterar att de lokala och regionala myndigheterna är **viktiga motorer för konkurrenskraft**, eftersom de genomför EU:s strategiska agenda på fältet och konkret stöder innovationsekosystem genom investeringar och offentlig upphandling.

9. Kommittén är övertygad om att konkurrenskraft och territoriell, ekonomisk, digital och social sammanhållning är sammanflätade och utgör väsentliga faktorer för att den **inre marknaden** ska kunna fungera och vidareutvecklas.

10. ReK försvarar genomförandet av åtgärder för att ta itu med demografiska utmaningar i syfte att uppnå kompassens mål.

11. ReK välkomnar det föreslagna **samordningsverktyget för konkurrenskraft** för att förbättra samordningen av politiken på EU-nivå och nationell nivå, men beklagar att så lite anges i konkurrenskraftskompassen om hur detta ska fungera och att ingenting nämns om någon mekanism för att återanpassa EU:s politik om den inte skulle lyckas öka EU:s konkurrenskraft. ReK upprepar därför begäran om att verktyget ska ta hänsyn till territoriella aspekter och bygga på de principer som anges i denna resolution.

12. Kommittén är oroad över att de åtgärder som planeras för att **finansiera konkurrenskraften** kan komma att ligga långt under de 750–800 miljarder euro per år i ytterligare investeringar som behövs enligt Draghi-rapporten. En mer omfattande och strategisk mobilisering av privat kapital måste prioriteras. Ytterligare gemensamma skuldemissioner för att finansiera gemensamma investeringsprojekt bör vara en del av den bredare diskussionen om finansieringen av EU:s långtidsbudget efter 2027.

13. ReK noterar att företagen anger den stora regelbördan i EU som ett av de största hindren för tillväxt och investeringar och välkomnar kommissionens mål att skära ner kostnaderna för alla administrativa bördor med 25 % för alla företag och 35 % för små och medelstora företag och ställer sig bakom kompassen vad gäller återställandet av EU:s konkurrenskraft, som kräver att man går mycket längre än tidigare i fråga om att undanröja byråkrati. Kommittén betonar att effektiva insatser för **förenkling och minskning av den administrativa bördan** är avgörande för att stärka EU:s konkurrenskraft samtidigt som man **upprätthåller EU:s ekonomiska, sociala och miljömässiga standarder, säkerställer stabilitet i lagstiftningen och respekterar principerna om bättre lagstiftning**.

14. ReK upprepar uppmaningen i Draghi-rapporten om att kommissionen i början av varje mandatperiod, innan ny lagstiftning antas, bör genomföra en systematisk bedömning och stresstestning av alla befintliga EU-lagar och EU-bestämmelser. Detta bör följas av en kodifiering och konsolidering av EU-lagstiftningen per politikområde, inbegripet förenkling och undanröjande av överlappningar och inkonsekvenser längs hela lagstiftningskedjan för att göra lagstiftningen mer konsekvent och konkurrenskraftig.

Överbrygga innovationsgapet

15. Kommittén understryker att **forskning och innovation** är centralt för en konkurrenskraftig tillväxt i EU, och förespråkar, med hänvisning till artikel 182 i EUF-fördraget, att alla åtgärder på detta område även i fortsättningen bör sammanföras i ett fristående ramprogram. Målet är att täcka hela forsknings- och innovationskedjan, från grundforskning till slutprodukt, och på så sätt säkra EU:s framtida konkurrenskraft.

16. Kommittén betonar behovet av att intensifiera satsningarna på att utveckla platsbaserade innovationsekosystem för att fullt ut komma till rätta med innovationsskillnaderna och överbrygga innovationsklyftan både inom EU och mellan EU och USA samt Kina.

17. ReK understryker vikten av att snarast vända trenden med innovativa uppstartsföretag och expanderande företag som i allt större omfattning lämnar EU. Kommittén uppmanar kommissionen att gå vidare med den frivilliga **28:e rättsliga ordningen för innovativa företag** och analysera dess potentiella territoriella konsekvenser. Vi understryker behovet av att inom ramen för EU:s långtidsbudget investera i smarta gränsöverskridande program som syftar till att stödja mellanregionala värdekedjor och stärka regionala innovationsekosystem.

18. För att öka konkurrenskraften är det nödvändigt att kombinera spetskompetens inom FoI och kunskap och kapacitet på tillverkningsområdet: högteknologisk verksamhet i hela spektrumet av teknisk mognadsgrad bör stödjas och underlättas, från grundforskning till marknadsintroduktion och vidare till industriell användning för att stärka resiliensen.

19. Kommittén stöder **erkännandet av kompetensutveckling**, kompetenshöjning och omskolning samt livslångt lärande som grundpelare för EU:s konkurrenskraft, eftersom EU:s ekonomiska framtid är beroende av att man kan behålla en arbetskraft som är högkvalificerad, anpassningsbar och innovativ. I detta sammanhang framhåller ReK de lokala och regionala myndigheternas nyckelroll när det gäller att anpassa kompetensutvecklingen till de ekonomiska behoven. Kommittén betonar att integration på arbetsmarknaden också innebär att man måste undanröja strukturella hinder, särskilt för kvinnor, och säkerställa rättvisa arbetsvillkor, i enlighet med den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

20. Kommittén beklagar att meddelandet inte innehåller någon tydlig hänvisning till den europeiska gröna given, eftersom de åtaganden som görs inom denna ram är centrala för EU:s konkurrenskraft, eftersom de möjliggör långsiktig planering för offentliga myndigheter, privata företag och medborgare.

En gemensam färdplan för konkurrenskraft och utfasning av fossila bränslen

21. ReK håller med om att omställningen till en koldioxidsnål ekonomi bör bidra till EU:s konkurrenskraft, men understryker att det behövs ytterligare stöd för att uppnå en rättvis, grön och digital omställning och att detta är en viktig del av en reformerad sammanhållningspolitik.

22. Kommittén varnar för att **klimatförändringarnas eskalerande effekter** utgör ett allvarligt hot mot EU:s sociala trygghet och konkurrenskraft. Vi framhåller att ekonomisk tillväxt och minskade utsläpp av växthusgaser måste gå hand i hand och pekar på hur **modellen i uppdraget för klimatneutrala och smarta städer skulle kunna bli en hörnsten i EU:s konkurrenskraftspolitik** (med en beräknad investering på 650 miljarder euro finns här en enorm innovationspotential och stora affärsmöjligheter inom viktiga sektorer).

23. Klimatanpassning är en lika viktig dimension i EU:s konkurrenskraftsstrategi. ReK efterlyser ökat stöd till lokala och regionala myndigheter och industrier för att utveckla strategier för klimatresiliens, inbegripet förbättringar av infrastrukturen, och betonar vikten av att integrera anpassningsåtgärder i den ekonomiska politiken och industripolitiken för att säkerställa långsiktig konkurrenskraft och social stabilitet.

24. ReK välkomnar offentliggörandet av **given för en ren industri** för att ta itu med kvarstående problem för industrier som strävar efter att fasa ut fossila bränslen, men betonar behovet av en stark territoriell dimension i industripolitiken för att säkerställa ett effektivt genomförande och av ytterligare stöd till regioner med energiintensiva industrier.

25. ReK välkomnar kommissionens avsikt att lägga fram en investeringsplan för hållbara transporter samt andra relaterade initiativ under 2025, särskilt planen för ett ambitiöst europeiskt järnvägsnät för höghastighetståg, och stöder kommissionens mål att påskynda utfasningen av fossila bränslen i hela transportsektorn på det ekonomiskt mest effektiva sättet och betonar behovet av en lokalt och regionalt anpassad strategi för att stödja maximal konnektivitet och tillgång.

26. Kommittén välkomnar **handlingsplanen för överkomliga energipriser** och kommande initiativ däri för att sänka energikostnaderna för medborgare, företag och industri, och efterlyser en verklig europeisk energiunion med en fullt integrerad och väl sammankopplad marknad över hela EU och med ett välfungerande styrningssystem i centrum. Vi understryker behovet av att främja lokal energiproduktion och ytterligare involvera den privata sektorn i energiomställningen.

27. ReK framhåller vikten av att säkerställa resiliensen hos den inre marknaden, eftersom den står under fortsatt tryck både utifrån och inom EU på grund av att medlemsstaterna utifrån kortsiktiga enskilda intressen vidtar ensidiga åtgärder, t.ex. omotiverade gränsöverskridande handelshinder och statliga subventioner till nationella industrier. Dessutom står små och medelstora företag inför utmaningar när det gäller att hantera olika bestämmelser i medlemsstaterna, särskilt i fråga om hållbarhetsstandarder. Denna brist på harmonisering ökar efterlevnadskostnaderna och försvårar gränsöverskridande verksamhet, och är därför ett hinder som måste åtgärdas.

28. EU:s konkurrenskraft och tillväxt bygger på en öppen ekonomi som är integrerad i globala värdekedjor. Det är viktigt att EU upprätthåller frihandelns och multilateralismens värden. I detta avseende är det viktigt för EU att diversifiera sin export så att den inte bara är inriktad på USA och Kina, samt att stärka frihandelsavtalen.

29. På samma sätt är det mycket viktigt att konkurrenskraftskompassen innehåller mekanismer för praktiskt och ekonomiskt stöd till småföretag inom traditionella sektorer, såsom turism eller jordbruk, så att den gröna och den digitala omställningen inte uppfattas som en ytterligare börda utan som en tillgänglig möjlighet. Lokal utbildning, främjande av företagssamarbete och gemensam digitalisering bör ingå när man utformar regelverket.

30. ReK understryker att **omställningen till en cirkulär ekonomi** bör ses som en strategisk nödvändighet för EU:s konkurrenskraft samtidigt som den stärker EU:s autonomi och resiliens. Kommittén efterlyser en betydande ökning av EU:s stöd till kommuner och regioner för att utveckla och genomföra systemiska cirkulära lösningar, särskilt genom offentlig upphandling.

Minska beroenden och öka säkerheten

31. ReK understryker att EU inte får tveka att använda sig av skyddande instrument, såsom **handelspolitiska skyddsinstrument** och **förordningen om utländska subventioner**, för att se till att EU:s företag inte skadas av orättvis konkurrens från utländska företag. I detta sammanhang är det också viktigt att betona det brådskande behovet av att anta **tullreformpaketet**.

32. Kommittén understryker att det är avgörande för EU:s konkurrenskraft att trygga en **tillförlitlig och diversifierad försörjning av råvaror**, inte minst de som bedöms vara kritiska och strategiska, eftersom det är en förutsättning för energi-, livsmedels-, bygg- och industrisektorerna. Kommittén understryker vikten av den europeiska råvarualliansen och välkomnar särskilt att den även är öppen för regioner.

33. Vi anser att en förstärkning av europeisk säkerhet och resiliens är en prioriterad fråga, och framhåller att investeringar i försvar och teknik med dubbla användningsområden också bör bidra till konkurrenskraft och regional utveckling.

34. ReK insisterar på att kommissionen (även med tanke på det ökade behovet av säkerhets- och **försvarsinvesteringar**) bör stärka **rymdpolitiken** och avsevärt öka investeringarna i satellitsystemet Galileo, även för möjlig militär användning. Kommittén rekommenderar att rymddata också används för att övervaka miljörisker och förebygga klimatkatastrofer.

35. Kommittén understryker att **avancerad teknik, såsom halvledare inom nyckelsektorer, bioteknik och AI**, är av avgörande betydelse för att säkerställa EU:s konkurrenskraft och tekniska suveränitet. Vi framhåller att de lokala och regionala myndigheterna är nyckelaktörer när det gäller att sprida AI inom både den privata och den offentliga sektorn, och att de befinner sig på rätt plats för att bygga upp förtroendet kring AI-lösningar genom direkt engagemang med allmänheten och större transparens.

Bryssel den 3 april 2025.

Kata TÜTTŐ

Europeiska regionkommitténs ordförande